O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALARVAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
____
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
A.A.Elmurodov
2024 yil “___” __08__

DINSHUNOSLIK

FANI BO‘YICHA

SILLABUSI

(Sirtqi ta’lim 2-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	700000-Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohasi
Ta’lim sohasi:	710000-Muhandislik ishi
Ta’lim yo‘nalishlari:	60710200-Biotexnologiya (tarmoqlar bo‘yicha)

Samarqand –2024

Modul / FAN SILLABUSI
60710200-Biotexnologiya (tarmoqlar bo‘yicha),

Fan nomi:	Dinshunoslik
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	DINB1104
Yil:	2024-2025
Semestr:	3
Ta’lim shakli:	Sirtqi
Mashg‘ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma’ruza	10
Amaliy mashg‘ulotlar	–
Laboratoriya mashg‘ulotlari	–
Seminar	10
Mustaqil ta’lim	100
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O‘zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talaba-yoshlar tafakkurida dinning mazmun-mohiyati, dunyoning diniy manzarasi, diniy va falsafiy qarashlarning o‘zaro bog‘liqligi, globallashuv va diniy jaryonlari hamda zamonaviy diniy harakatlar, diniy aqidaparastlik, ekstremizm va terrorizmning davlat va jamiyat xavfsizligaga salbiy ta’sirini bilish va unga qarshi kurashishda nazariy bilimlar va amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar	
1.	Ijtimoiy-gumanitar fanlar

Ta’lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Ekstremizm va terroizmning paydo bo‘lish sabablarini aniqlash, va uning oqibatlarini ijtimoiy-falsafiy jihatdan tahlil qilish.
TN2	Diniy va dunyoviy jarayonlarga nisbatan mantiqiy va tanqidiy fikrlash ko‘nikmalarini shakllantirish.
TN3	Diniy aqidaparastlikning profilaktikasi va unga qarshi kurashda egallangan nazariy bilimlarni amaliy hayotda qo`llash.
TN4	talabaning mustaqil ta’lim olishda egallangan bilimlardan foydalanish ko‘nikmalarini shakllantirishdan iborat.

- fan bo’yicha matnlarni boshqalardan ko’chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo’yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo’l qo’yilgan bo’lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o‘qituvchisi haqida ma’lumot

Muallif:	Ostanov J.E. SamDVMCHBU, “Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport” kafedrasi o‘qituvchisi.
E-mail:	jamolidinostanov@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport” kafedrasi
Taqrizchilar:	Nishonova O. Dj. – O‘zMU “Falsafa va ma’naviyat asoslari” kafedrasining professori falsafa fanlari doktori Ziyotov Shovosil – Imom Buxoriy nomidagi xalqaro ilmiy tadqiqot markazi direktori, tarix fanlari doktori DSc, professor Alimova Maxfuza – O‘zbekiston xalqaro islom akademiyasi Dinshunoslik va jahon dinlarini o‘rganish YUNESKO kafedrasi mudiri, tarix fanlari nomzodi, dosent

Mazkur Sillabus universitet o‘quv-uslubiy Kengashning 2024 yil “29” 08 dagi 1 sonli yig‘ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus “Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport” kafedrasining 2024 yil “28” 08 dagi 1 sonli yig‘ilishi bayoni bilan ma’qullangan.

O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i R. Ro‘ziqulov

Kafedra mudiri N.Narziyeva

Tuzuvchi J.Ostanov

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- Fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- Mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- Tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.
- **v) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:**
- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;

	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	dinning mohiyati, jamiyat va shaxs hayotidagi o'rni, dunyoviy va diniy bilmlarning mutanosibligi, din va fanning o'zaro aloqasi, diniy ta'lim va dunyoviy ta'limning maqsadlarini bilib oladi;
TN6	dinshunoslik fanini o'rganish orqali turli dinlarning mohiyati, ularning urf- odatlari va e'tiqodlari orasidagi farq va umumiylik, diniy va dunyoviy biluumlarning insonlarning bag'rikengligi va o'zaro hurmatini tarbiyalashdagi roli, jahon dinlari, e'tiqodlari va urf odatlari an'analari, diniy-axloqiy g'oyalarning tahlili; dinshunoslikning asosiy tushunchalari, funksiyalari, buddaviylik dini va uninhg g`oyalari; xristianlik dini tarixi va asosiy g`oyalar, katolik pravoslav dininig asosiy g`oyalari va ylardagi farqlar, protestantizm dinidagi plyuralizm, islom ta'limotiga oid qarashlar: sunniylik, shialik va xorijiylar, ularning yo'nalishi va mohiyati; kalom ilmiga oid g`oyalar va mu'taziliylar maktabi munosabatlari; diniy fundamentalizm, ekstremizm, fanatizmni vujudga keltirgan manbalar va omillarni bilib oladi;
TN7	diniy e`tiqodning mohiyatini maxalliy urf-odat, an'analarni tushunish, turli dinga ishonuvchilar va ishonmaydiganlar bilan umumiy murosa qilish, ular bilan mulokot qilish madaniyati; din nomi bilan sun'iy bog'langan ma'naviy tahdidlar, axborot xurujlariga qarshi kurashish ko'nikmasi shakllanadi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Din ijtimoiy madaniyat hodisa sifatidagi ahamiyati
M2	Islom dini
M3	Islom dinining aqidaviy yo'nalishlari va maktablari
M4	Zamonaviy diniy harakatlar va sektalar
M5	Dunyo hamjamiyatining ekstremizm va terrorizmga qarshi kurash tajribasi
Mashg'ulotlar shakli: seminar (S)	
S1	Dinshunoslik fanining predmeti va funksiyalari
S2	Islom tafakkuri va madaniyatining shakillaninsh bosqichlari
S3	Qur'on, hadis, fiqh, aqida ilmlarining shakllanish tarixi
S4	Missionerlik va prozelitizmning diniy e'tiqodni tanlashga salbiy ta'siri
S5	Xalqaro tashkilotlarning terrorizmga qarshi kurashining ahamiyati

	Mustaqil ta'lim (MT)	**100**
1.	Din, dinshunoslik, din falsafasi, teologiya, teosofiya, xudojo'ylik, diniy e'tiqod, aqida, ilohiyot tushunchalarining mohiyati.	2
2.	Dinshunoslikning fan sifatida shakllanishi, predmeti, funksiyalari, kategoriyalari.	2
3.	Dinlarni tadqiq etish metodologiyasi: tipologik, qiyosiy, tarkibiy-funksional, genetik tahlil. Qiyosiy dinshunoslikikning metodlari.	4

4.	Yahudiylik ta'limoti, an'ana va marosimlari.	4
5.	Konfutsiylik ta'limotida ijtimoiy-axloqiy masalalar.	4
6.	Zardushtiylikning teologik tizimi va diniy marosimlari.	4
7.	Zardushtiylikda tabiatning ulug'lanishi.	2
8.	Zardushtiylikning diniy iyerarxiyasi.	2
9.	Buddaviylik dinining paydo bo'lish tarixi, asosiy ta'limotlari, oqimlari va manbaalari.	4
10.	O'zbekistonda buddaviylik dinining tarixiy ildizlari (Qaratepa, Fayoztepa, Dalvarzintepa) va hozirgi zamon.	4
11.	Xristianlikning paydo bo'lishi, aqidalari, asosiy yo'nalishlari, ta'limotlari va manbalari.	2
12.	Islom dinining paydo bo'lishidagi ijtimoiy-siyosiy va madaniy sharoitlar.	4
13.	Roshid xalifalar hukumronligi davridagi islohotlarning mohiyati. Ummaviylar va abbosiylar hukumronligi davrida dinga munosabat.	4
14.	Movarounnahrda islom dinining tarqalishi va madrasa ta'limi shakllanishining ijtimoiy madaniy hayotga ta'siri.	4
15.	Esxatologiyaning mohiyati: qiyomat va oxirat dunyosi.	2
16.	Islom oqimlari va yo'nalishlarining paydo bo'lishi sabablari, e'tiqodidagi bo'linishlarning sabablari va oqibatlari.	4
17.	Hanafiy mazhabi rivojida Markaziy Osiyo faqihlarining roli va hissasi.	2
18.	Tasavvuf tushunchasi va uning mohiyati. Tasavvufning kelib chiqishi, mazmuni va rivoji.	4
19.	Konfessiya tushunchasining mohiyati va O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy konfessiyalarning tasnifi.	2
20.	Diniy tashkilotlarning zamonaviy dunyoviy me'yorlarga moslashuvining ahamiyati.	4
21.	Vijdon va e'tiqod erkinligining ta'rifi.	2
22.	Islom va boshqa diniy aqidalar sinkretlashuvi natijasida shakllangan diniy ta'limotlar tarixi.	4
23.	Kiber makon, kiber terrorizm, kiber zo'ravonlik (cyberbullying) tushunchalarining mohiyati.	4
24.	Ijtimoiy tarmoqlarda diniy axborot iste'moli madaniyatini tarbiyalashning zarurati.	4
25.	Missionerlik targ'botida uslub va vositalarning zamonaviylashuvi: kiber makonda mafkuraviy tahdidlar.	4
26.	O'zbekistonda faoliyati kuzatilgan missionerlik harakatlari va ular faoliyatining oqibatlari.	4
27.	Diniy aqidaparastlik (fanatizm), ekstremizm paydo bo'lishining ijtimoiy-tarixiy zaminlari va rivojlanishi.	4
28.	O'zbekiston davlat siyosatida radikal oqimlarga qarshi kurashning yo'nalishlari.	4
29.	O'zbekistonning terrorizmga qarshi kurash tajribasi.	4
30.	O'zbekiston yoshlarining diniy manbalardagi axloqiy tarbiyaga oid g'oyalarni o'rganishning ahamiyati.	2

Asosiy adabiyotlar:	
1.	Muratov D., Alimova M., Karimov J. Dinshunoslik, darslik. Toshkent, «Navro'z» nashriyoti, 2019. – 264 b.
2.	Raximdjanov D., Ernazarov O. Dinshunoslikka kirish. O'quv qo'llanma. T.: «O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati» nashriyoti, 2018. – 304 b.
3.	Isoqjonov R. Qiyosiy dinshunoslik. O'quv qo'llanma. – T.: OOO «Complex print», 2020. – 198 b.
4.	Kamilov D. Dinshunoslik. O'quv qo'llanma. – T.: Lesson Press, 2021. – 128 b.
5.	Shermuxamedova N.A. Diniy fanatizm fenomeni//Inson falsafasi. – T.: Noshir, 2016. B.314-499.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.
3.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.
4.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.
5.	K. S.Guttenplan. J.Hornsby. C. Janavay. Reading philosophy. Blackwell Publishers Ltd. UK. 2003. R – 341.
6.	A.Azami. Vvedeniev xadisovedenie. Kazan: 2011
7.	A.Fitrat. Tanlangan asarlar –Toshkent: Ma'naviyat, 2010 -301 b
8.	Abu Xomid G'azzoliy Kimyoi saodat//Ikki dunyo saodatiga eltuvchi bilim. - Samarkand: Imom Buxoriy xalqaro markazi, 2019
9.	Rumiy J. Masnaviy. 40 rivoyatga sharx. -Toshkent: Navruz, 2019
10.	Abu Xomid G'azzoliy Kimyoi saodat//Ikki dunyo saodatiga eltuvchi bilim. - Samarkand: Imom Buxoriy xalqaro markazi, 2019
11.	Islomov Z., Haydarov I. Xristianlik: ibodatxona, ibodat va marosimlari. – Toshkent: Qaqnus nashriyoti, 2020.
12.	G'oyibnazarov Sh. Islom terrorizmga qarshi. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2021.
13.	David L. McMahan. The Making of Buddhist Modernism. – Oxfordshire: "Oxford University Press", 2008.
14.	Todd M. Johnson. Religious Adherents of the World by Continent and Region // Religions of the World: A Comprehensive Encyclopedia of Beliefs and Practices / J. Gordon Melton, Martin Baumann. – Oxford, England: "ABC CLIO", 2010.